

SPF tager afsked... 31. 5. 2007

Afskedsreception for pædagogiske netværk, samarbejdspartnere og venner af forsøgscentret

Man brænder da biblioteker!

tale holdt af skoleleder Marianne Munis

Tænk at *jeg* skulle komme til at sige det?!

Jeg har arbejdet her siden 1988
Deltaget i rigtig mange udviklingsarbejder, udviklingsopgaver og udviklingsprocesser...!

Leget med tanken om, og har talt om.., men har – som det måske også kan siges om organisationen SPF - aldrig været rigtig god til afvikling.

Det handler det om nu. Det er vemodigt. – og en prøvelse, for man brænder da **ikke** bib.. osv.!

En historie:

Kabala, nordlige Sierra Leone 2. juledag 1993, hen under aften.
Det er før borgerkrigen i dette, et af verdens fattigste lande, som er så frodigt og rigt på diamanter og mange andre råstoffer.

Jeg var der, af personlige, familiemæssige årsager med familien.
Jeg er nysgerrig... og i aftenmørket, uden for huset, med kvindernes køkkenbål og stjernerne som lyspunkter, snakker vi... om hvor forskelligt familieliv kan leves.

Et samtaleemne er ægteskaber: Hvad fungerer? Jeg taler med en afrikansk mand, sidst i 30erne. Han er erfaren, gift 2. gang og ikke i tvivl:

Ægteskab er et arbejdsfællesskab, der er opgaver man skal løse sammen!

Det går ikke med det der "Out of love". Det er for besværligt med for megen lidenskab. Det, der fungerer, er: "Out of convenience"... og det medfører ofte at kærligheden gror ud af denne nødvendighed, mener han.

Jeg vender tilbage til dette med "out of love or convenience" til sidst.

Et andet samtaleemne er "forskelle i opfattelse og værdsættelse af ungdom og alderdom og respekten for – *andres* erfaring".

Det er her, han så siger den sætning, der er dukket op i mine tanker med jævne mellemrum siden. Han siger:

"Every time an old person dies, it's a library that's burning"

Vi taler om individer, - men kommer også til at tale om grupper, folk, kulturer, samfund.

De fleste kender metaforen om et bibliotek, der brænder. Nogle kender det måske fra en historisk virkelighed og med erindring om skræmmende begivenheder. Alle har formentlig hørt om Christianshavns gymnasium som blev brændt i forbindelse med uroligheder i København i det tidlige forår. Det bibliotek er så ved at være genopbygget.

Vi er ved at skille vort SPF vidensbibliotek ad. Vi er ved at rydde op og sortere i materiel og materialer, manualer og meningsytringer og mange menneskers mesterværker.

Vi lukker, lige som ca. 300 andre skoler, men som den eneste af statens.

"Udvikling kommer af at dele viden med andre"...

Dette Bertel Haarder udsagn udfordrer mig hver gang. Det toner frem på SEKUs hjemmeside, når man klikker sig ind der, - og det gør jeg tit for jeg har jo været nødt til at vende tilbage næsten hver dag, p.g.a alle de nye informationer... om prøver osv.

En anelse barnligt og teenager trodsigt tænker jeg en svarreplik - i retning af:
Ja f.. fa....!

Det veeed vi da godt...det har vi længe vidst...og vist...Prøv det selv...din (et eller andet)...i hvert fald den version du øjensynligt ikke prøver så tit...: at udvikle dig / din tænkning, dine beslutningsmetoder, - på baggrund af din målgruppes/ underordnedes viden!!

Den voksne reaktion er: Ja! Det er vi enige i herude på SPF. Det har vi også erfaret, - gennem alle vore leveår! Dejligt, i øvrigt, at ministeriet nu har udviklet en ny hjemmeside, der afspejler ny tænkning (på udvalgte områder)..., at ministeriet eksperimenterer, udvikler osv. osv.

(..og så kommer det indre uregerlige barn igen og siger..jamen!? Inden mit voksne jeg kalder det til orden..)

Her – i disse bygninger - har vi udviklet, - og videreudviklet.

Vi har en kultur, - en organisations kultur, - eller et miljø med karakteristika, I kender...

*Nogle **stikord**: Opmærksomhed, seriøsitet, flid, fagligt og festligt fællesskab, udholdenhed, ansvarlighed, samtaler om visioner og mål og proces og produkt, planer, rammer, kollegial samtale, plads til lege, organisatorisk og personlig udvikling, demokratiske principper: Inkludering, indflydelse, rettigheder, pligter, anerkendelse, selvforvaltning, learning by doing - for elever, lærere og øvrige medarbejdere...*

SPF har været arbejdsplads for reflekterende praktikere, og hjemsted for pædagogiske konferencer

Stedet rummer fleksibilitet, beredvillighed, effektivitet, rodfæstethed under pres, selvstændighed, selvbevidsthed, robusthed, kreativitet og humor.

Produktivt samvirke – fremdrift - fuld vigør – personligt engagement

Her har været høje og fjerne mål, opfindsomhed, positive forældre, gensidigt forpligtende skole-hjem samarbejde, sjove, spændende forskellige, glade, selvkørende, udfordrende, "dørsøgende" elever. Nogle vi kaldte "vandrelauget."

Kulturen drejer sig om det, som den gamle bibliotekarers måske vil kalde åndelighed, men også om konkrete genstande, artefakter, værktøj, møbler, lokaler osv.

I en anden sprogbrug, kunne man tale om et gammelt, men stadig levende "kompetencemiljø"

Den organisatoriske SPF- kompetence er større og mere kompleks end alle de samlede kvalifikationer.

Hvis I er med på en anden definition af kompetence, en som ikke er næsten synonym med menneskelige, individuelle besiddelser som ja, som kvalifikationer i spil- men snarere handler om noget mere fælles - og organisatorisk- som **"måden hvorpå en specifik opgave løses i en konkret kontekst, ved hjælp af bestemte kvalifikationer"...**

Hvis I altså er med på den definition, - så bliver det tydeligt, at det er noget meget alvorligt, der nu sker. Og noget helt unikt, der nu forsvinder, idet den specifikke opgave (jf. statut) ophører, konteksten (miljøet, kulturen, det fysiske såvel som åndelige lægges øde) og kvalifikationerne spredes for alle vinde.

Det sidste er der så noget **positivt** i. Selvfølgelig! Idet det jo så beforder netop en mulighed for vidensdeling og erfaringsspredning, der kan gavne andre arbejdspladskulturer, befordre organisationsudvikling såvel som personlig udvikling andre steder.

Det har jo, fra starten af, været selve meningen med stedet.

Vi har bare – til nu- haft et "væksthus" med særlige betingelser, - med fortsat udvikling og –klækning af innovative, velkvalificerede forandringsagenter til at sende ud i samfundet.

Det er dette miljø, den kultur, vi nu skal lære at leve **uden!**

Når man sådan er vemodig, ked af det, sorgfuld, frustreret, eller vred, og samtidig "voksen", begynder man, som de fleste af os nok har gjort, at tænke over, hvad man **selv**, og ikke bare de andre gjorde galt, - som individ, som organisation. Det kan man bruge en del tid på at tænke over.

Når man, således, sidder i den smertelige selvrefleksion og –kritik og må overveje egne mangler og erkende egne andele, så er det godt med en *nænsom* forespørgsel... et anerkendende, men også målrettet, undersøgende, cirkulært reflektivt spørgsmål...som det jeg fik..igen så sent som i går..af en ven og endnu en repræsentant, fra det afrikanske kontinent:

Det lød noget i denne retning:

So, looking back from where you are now, what would you have done differently?

Mit svar bliver ikke udførligt nu og her, men en del af det kunne handle om..

- som organisation og person at være mindre "self- absorbed" (selvfed lyder lidt grimt men ...?)
- i endnu højere grad at have løftet blikket opad og udad og gjort vedholdende anstrengelser for at få etableret **samarbejde** med en række udviklings- og forskningsinstitutioner (pind 6 i vor statut).

Vi har haft rektorer, som har brugt megen tid og været dygtige til såvel forskningsbaseret som strategisk ledelse og har opdyrket og plejet relationer i hhv. forskerkredse, direktorat, ministerium og andre eksterne offentlige såvel som private organisationer.

Måske bestod vores akilleshæl – blandt andet - i utilstrækkelig kontakt (på mellemlider- og lærerniveau) til - og *systematisk* vedligehold af relationer i forskningsmiljø og i det politiske system?

Vi burde, eventuelt, - og særligt umiddelbart **efter** regeringsskiftet og **inden** første lukningstrussel have bestræbt os på at gøre de umiddelbare modstandere til kommunikations- og samarbejdspartnere.

Via møder, networking, lobbyisme osv., kunne vi - igen eventuelt- have **dyrket og udforsket forskelligheden**, *meningsbrydningerne, diskussionen, dialogen, det anderledes, det kulturelt fremmede* - og forsøgt at etablere flere professionelle samarbejder, arrangeret og indgået fornuftægteskaber, arbejdet med opgaveløsning, -ikke "out of love" men "out of convenience!"

Man kan indvende, at det er naivt at forestille sig, at det havde gjort en forskel, - og vi *har* jo taget en masse af ovennævnte initiativer?

Imidlertid kan man stadig overveje om vi gjorde **nok** ved nogle af de i SPF, fra starten *indbyggede problematikker*:

I fhv. rektor Jørgen Egedals arkivalier fandt jeg her i dette forår, på tryk nogle af disse:

1971...Tom Ploug Olsen rapport på baggrund af OECD-CERI case study Titel: Statens Pædagogiske Forsøgscenter, - en beskrivelse af faktorer og funktioner i en skoles pædagogiske udviklingsarbejder.

Her nævnes - om centrets og skolens forbindelseslinjer til faglige og pædagogiske organisationer, bl.a. DPI, DLH (s 15-20) at "**reelt er denne forbindelse ikke udbygget i en grad, så der er tale om en generel udveksling af erfaringer eller gennemført støtte til skolens arbejde**"... Samme problem er der i forhold til **direktoratet i undervisningsministeriet**, hvor SPF- lærerne, trods rektors nære kontakter, tilsynsråd og jævnlig rapportering, oplever at der **mangler interesse i, hvad der foregår i ministeriets forsøgsskole**"

Det konkluderes, at "skolen har været åben, villig i sine kontaktbestrebelse. Man har søgt, men egentlig ikke fundet svar!"

Sådan har oplevelsen været, i 1970 - 71..og løbende, vekslende i intensitet frem til i dag!!

Jeg nævner lige, hvis man nu skulle finde på at sige at *de andre* har det primære ansvar, at Tom Ploug også dengang konkluderer:
" Det er nok realistisk, at sidst ankomne deltagere i det samlede udviklingsarbejde i folkeskolen skal gøre de allerede eksisterende institutioner interesserede - og ikke omvendt."

HVAD kunne man igen spørge, kunne vi ellers have gjort? Og hvad *gjorde* vi i stedet? Det spurgte Jonny, fra Sydafrika også om i går.

Vi passede alt det andet (de andre 5 pinde)! Vi fokuserede på alle vore brugere, interessenter, samarbejdspartnere, bekendte og venner! Lokalt, nationalt og globalt.

Det var ikke nok, selv om vi har haft nok at lave!

Vi har oplevet mange lærestykker gennem årene
Vi endte med en lærestreg!

Jeg slutter med et par løfter, konklusioner og nogle ild metaforer.

Vi brænder ikke vores vidensbibliotek !! Vi deler ud af det!

Summa summarum: Her har været masser af ildsjæle, som brænder for opgaven. Her har været gnister og stjernestunder. Vi har givet og søgt oplysning og arbejdet med brændende spørgsmål.

Lad mit flammende håb være, at vi vil huske flest af de lyse timer.

Skolen lukker og "Admi", I UB må de skrue ned for blusset, Men vi slukker aldrig for vilde ideer og store drømme.

Når vi har passeret Sankt Hans og når frem til SPFestival, tænder vi og eleverne et bål!

Vi brænder kun det ubrugelige.

Den transformation ..kan måske også befordre innovation?!

Sankt Hans får mig til at komme i tanker om endnu en pointe, -fra et andet bål og en anden festival. Det var under "Images of Africa", nogenlunde samme årstal som før (1992 eller 93), der foregår her i Danmark. De afrikanske repræsentanter i det lidt aparte kulturmøde, jeg tænker på er ægte Masai. De er indkvarteret på Kastanievejens Efterskole på Frederiksberg, hvor de intenst har studeret magien ved rindende vand, der løber ud af hanerne, når man drejer på dem. Nu Sankt Hans Aften, er de med i et arrangement i provinsen: Unge Masaikrigere står tættest ved ilden, -de unge kvinder lidt tilbagetrukket. De rykker lidt sammen i deres eget fællesskab. Symbolikken er ret stærk her i en park i Roskilde.

Lige efter heksen hylende er gået op i røg og flammer og mens Midsommervisen toner ud siger en ung kriger:

" In Denmark they burn their women, and then they sing"

Så vidt er det heldigvis ikke kommet endnu...!!

Lad os nøjes med om lidt at synge, - og spille- og snakke om det, der var, - det som er og det som skal komme.

Et ordsprog fra Uganda siger:

The sun rises every day!

Tak fordi I holdt ud og ved!

Marianne Munis